

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Scrúdú na hArdteistiméireachta 2019

Oideachas Reiligiúnach

Ardleibhéal

Dé hAoine 21 Meitheamh Tráthnóna 2:00 – 4:30

Líon Iomlán na Marcanna 320

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

CAITHFIDH IARRTHÓIRÍ IAD SEO A LEANAS A FHREAGAIRT

- CEIST **AMHÁIN** AS AONAD A hAON
- **DHÁ** CHEIST AS AONAD A DÓ
- CEIST **AMHÁIN** AS AONAD A TRÍ

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 30 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO. NÍ MÓR DUIT CEIST AMHÁIN AS AN DÁ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist)

ROINN A CUARDACH BRÍ AGUS LUACHANNA

CEIST 1.

Freagair a) agus b).

- a) *Samhlaigh go raibh Sofaistí na Sean-Ghréige ag fógairt cúrsaí san fhealsúnacht.*

Bunaithe ar an eolas atá agat faoi na Sofaistí tabhair breac-chuntas ar cad a déarfaidís, dar leat, faoin bhfealsúnacht agus faoin aidhm a bhaineann léi i saol daoine. (40 marc)

- b) *Ón gcianaois d'úsáid daoine deasghnátha leis na tráthanna móra sa saol a chomóradh –*

- DEASGHNÁTH ADHLACTHA
- DEASGHNÁTH TIONSCNAIMH & AISTRITHE SAOIL

Mínigh conas is féidir fianaise de chreideamh reiligiúnach a fheiceáil i **ngach** ceann de na deasghnátha thuas a bhain le daoine a mhair sa chianaois. (40 marc)

CEIST 2.

Freagair a) agus b).

- a) *Is féidir eispéiris saoil a thuiscint ar shlite éagsúla –*

- AN tSLÍ AEISTÉITIÚIL
- AN tSLÍ FHÁIDHIÚIL

Úsáid samplaí agus mínigh conas is féidir caidreamh le Dia/leis na déithe/le neach diaga a chur in iúl i **ngach** ceann de na slite thuas chun eispéireas daonna a mhíniú. (40 marc)

- b) ● AN tAINDIACHAS ● AN RÉADUCHTACHAS

Déan comparáid idir an cur chuige a ghabhfadh le **gach** ceann de na dearcthaí thuas chun ceist a fhreagairt mar gheall ar bhrí na beatha. (40 marc)

AONAD A DÓ

(160 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 60 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO. NÍ MÓR DUIT **DHÁ** CHEANN DE NA TRÍ ROINN SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

ROINN B AN CHRÍOSTAÍOCHT: BUNÚS AGUS CUR IN IÚL COMHAIMSEARHTHA

Freagair a) agus b).

- a) i. Mínigh **dhá** chúis a mbeadh teagasc Íosa Nazórach mar bhagairt ar rialtóirí Rómhánacha sa Phalaistín. (20 marc)
- ii. Scrúdaigh cén fáth a raibh gníomhartha Íosa Nazórach mar dhúshlán ag na húdaráis Ghiúdacha sa Phalaistín. (20 marc)
- b) Déan comparáid idir an tuiscint ar Íosa a leagann údar leabhar a scríobhann faoin gCríosteolaíocht béim uirthi agus an léiriú a fhaightear d'Íosa sna Soiscéil. (40 marc)

ROINN C REILIGIÚIN DHOMHANDA

Freagair a) agus b).

- a) i. Déan cur síos ar **dhá** smaoineamh a bhaineann go mór le reiligiún príomhúil. (20 marc)
- ii. Mínigh conas is féidir tionchar **dhá** smaoineamh a bhaineann le reiligiún príomhúil a fheiceáil i mór-reiligiún domhanda a ndearna tú staidéar air. (20 marc)
- b) Roghnaigh reiligiún domhanda **amháin** as Liosta A agus reiligiún domhanda **amháin** as Liosta B: LIOSTA A: ♦ AN CHRÍOSTAÍOCHT ♦ AN GIÚDACHAS
LIOSTA B: ♦ AN BÚDACHAS ♦ AN HIONDÚCHAS ♦ AN tIOSLAMACHAS
- Déan comparáid idir an ról a bhaineann le bheith mar chuid de phobal i saol creidmheach laistigh de na reiligiúin dhomhanda a roghnaigh tú thuas. (40 marc)

ROINN D CINNEADH MORÁLTA A DHÉANAMH

Freagair a) agus b).

- a) ● COIREACHT & PIONÓS ● EITIC MHÍOCHAIINE ● POLAITÍOCHT & EACNAMAÍOCHT
● CAIDRIMH & GNÉASACHT ● FORÉIGEAN
- Pléigh conas a bheadh tionchar ag teagasc Íosa maidir le 'caidreamh ceart' ar Chríostaithe agus cinneadh á dhéanamh acu faoina bhfuil ceart nó mícheart i gcás **dhá** cheann de na saincheistean sa liosta thuas. (40 marc)
- b) *Ní mór go mbeadh cothromaíocht ann idir cearta an duine agus leas an phobail.*
- Déan measúnú ar an bhfianaise leis an ráiteas seo agus déan tagairt do shampla **amháin** as dlí sibhialta na hÉireann nó as cairt idirnáisiúnta. (40 marc)

(Foinse: Softkey Multimedia Inc.)

AONAD A TRÍ

(80 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 30 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SAN AONAD SEO. NÍ MÓR DUIT CEANN **AMHÁIN** DE NA CEITHRE ROINN SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

ROINN F SAINCHEISTEANNA CÓRA AGUS SÍOCHÁNA

Freagair a) agus b).

- a) i. Tabhair breac-chuntas ar a bhfuil i gceist le reiligiún a 'ghlasú' agus ar na tosca a raibh baint acu leis an bpróiseas seo. (20 marc)
- ii. Próifíligh conas atá aire don timpeallacht á cur chun cinn ag grúpa/eagraíocht reiligiúnach **amháin** sa lá atá inniu ann. (20 marc)
- b) *Is féidir an chóir a thuiscint mar –* ● COTHROM NA FÉINNE ● DÍOLTAS
- Mínigh na láidreachtaí agus na laigí ar leith atá ag **gach** ceann de na tuiscintí thuas ar an gcóir le caidreamh maith a chothú idir daoine. (40 marc)

ROINN G ADHRADH, URNAÍ AGUS DEASGHNÁTHA

Freagair a) agus b).

- a) i. Déan cur síos ar bhunús urnaí Chríostaí thraidisiúnta **amháin** agus ar an tslí a n-úsáidtear í in adhradh Chríostaí sa lá atá inniu ann. (20 marc)
- ii. Déan comparáid idir an chaoi a ndéanann Críostaithe adhradh leis an urnaí a ndéantar cur síos uirthi i *gcuid a i)* thuas agus an chaoi a nguíonn creidmhigh i gceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas:
◆ AN BÚDACHAS ◆ AN HIONDÚCHAS ◆ AN TIOSLAMACHAS ◆ AN GIÚDACHAS (20 marc)
- b) Próifíligh conas a leagadh béim ar an ngné spioradálta den saol i saol agus saothar mistigh a bhaineann le ceann **amháin** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas:
◆ AN BÚDACHAS ◆ AN CHRÍOSTAÍOCHT ◆ AN HIONDÚCHAS
◆ AN TIOSLAMACHAS ◆ AN GIÚDACHAS (40 marc)

ROINN I REILIGIÚN: TAITHÍ NA hÉIREANN

Freagair a) agus b).

- a) i. Déan cur síos ar shampla **amháin** den chaoi a raibh tionchar ag oiriúnú cleachtas reiligiúnach Réamh-Chríostaí ar fhás na Críostaíochta in Éirinn le linn aimsir Phádraig Naofa. (20 marc)
- ii. Tabhair breac-chuntas ar shlí **amháin** ar leith inar fhorbair 'Críostaíocht na hÉireann' sna céadta díreach tar éis aimsir Phádraig Naofa. (20 marc)
- b) i. Mínigh an difríocht idir dí-eaglaiseachas agus dí-eaglaisiú. (10 marc)
- ii. Pléigh tionchar an dí-eaglaiseachais agus an dí-eaglaisithe ar chleachtas reiligiúnach in Éirinn sa lá atá inniu ann. (30 marc)

Freagair a) agus b).

a)

Déan comparáid idir an chaoi a mbreathnaíonn diagaire agus eolaí ar ghéarchéim na héiceolaíochta. Déan tagairt do thuairimí **gach** duine diobh i dtaca le —

- i. Bunús na géarchéime. (20 marc)
- ii. Príomhghnéithe na géarchéime. (20 marc)

- b) Pléigh an méid gur cuid spéise don reiligiún agus don eolaíocht araon ceisteanna ar leith agus modhanna áirithe le brí a bhaint as rudaí. (40 marc)

Leathanach Bán

Leathanach Bán

Leathanach Bán